

Katalikai turi suprasti, kad jų aukos ir pasikvėtimas dėl katalikų spaudos sustiprinimo bus malonė. Dievui ir pačiai Bažnyčiai, ir žmonėms naudingas, negu pirkimas bažnytinio indy ir net negu bažnytinės apeigos. Pažinti to nesupras visi katalikai, mes negalime tikėtis sulaukti spaudos kūrėjų katalikų Bažnyčios rimtybei ir pajėgumui. Žmonių vėdai, pirmiausia gi kunigai, turi skaityti tai savo didžiausiu uždaviniu.

Vyskupas Kilian.

Organas Amerikos Lietuvių
Būmo Katalikų Būvės
Juozapo Darbininkų
Sąjungos.

DARBININKAS

UTARNINKAIS, KETVERGASIS IR
SUBATOMIS.

Mėtamai... \$4.50

Ukrubeky... \$5.50

DARBININKAS

866 Broadway, Boston 27, Mass.

Tel. South Boston 020.

VOL. VIII, No. 119.

KETVERGAS, SPALIŲ 25 D., 1923.

Kaina 4 centai

Darbas ir kooperacija

DAUGIAU KOOPERATYVIŲ VISAI NENORI ATEIVIŲ.

Pittsburgo įsteigė Brotherhood Savings and Trust Co. Šis bankas pataisyta kooperatyviais pamatais. Visos vakarinės Pensylvanijos unijos ir daug atskirų asmenų patapo to banko depozitoriais.

Indianos valstijos darbininkų unijos svarsto steigimą kooperatyvio banko. Jau prie vykinimo to sumanymo prisidėjo 38 unijos.

Dabar unijų įsteigtų kooperatyvių bankų yra virš 20. Šiaip jau visuomeninių kooperatyvių bankų yra labai daug.

Clevelando geležinkelininkų banko prezidentas Stone sako, kad per ateinančius 10 metų kooperatyviai bankai turės didesnę galybę, negu kapitalistiniai bankai.

Iš viso angliakasių pasaulėje yra 2,000,000.

Telefonų operavimas Amerikoje 1902 m. atėjo \$230,896,000, o 1922 m. atėjo \$1,558,206,000.

Telefonų kompanijos šerinininkų turi 500,000 su viršum.

Telegrafų kompanijos šerinininkų turi 265,000.

Prieš 40 metų elektros jėga nebuvo vartojama jokiam pavidale.

Strytkarių kompanijos visoje Amerikoje samdo 300,000 darbininkų, kuriems per metus išmoka algomis \$300,000,000.

1921 m. Amerikoje geležinkeliais transportacija atėjo po 52.50 ant košno vyro, moters ir vaiko. Tais pat metais tabakos, gumos ir pasilinksminimų bi-la buvo po \$34.50.

Amerikos apdrandų kompanijos agentų turi apie 1,000,000.

Prie Amerikos Darbo Federacijos priglū 523 unijos.

Belgijoje, kur pirma buvo daug vėjinių malūnų ir kurie teikė jėgą įvairioms mašinoms dabar jie greitai nyksta, nes atsirado kitokių jėgų šaltinių.

SUTIKO KANDIDATUOTI.

LONDON. — Kunigaiškėnė Warwick sutiko būti kandidatė į parlamentą nuo Darbo Partijos. Ji yra viena iš turtingiausių Anglijos šeimynų, vienok nuo senai renama Darbo Partija. Dabar jos apskriti-je eina papildomi rinkimai į parlamentą ir ji bus kandidatė.

Amerikos Darbo Federacijos Pildančioji Taryba reikalauja visiškai uždaryti duris ateiviams. Pareiškia šitaip: "Iš visų šalies kraštų eina saukimas amerikizuoti ateivius. Pagal valdžią cenza. Suvalstijose yra 13,000,000 ateivių. Iš jų 1,500,000 nemoka angliškai kalbėti ir 3,000,000 negali nei skaityti nei rašyti. Negali atsirasti geresnio laiko ateivių suamerikonizuoti kaip dabar. To tikslo niekaip geriau neatsieks, kaip visiškai uždarančios duris ateiviams. Kol ateivių eilės pasipildo naujais ateiviais, tai suamerikonizmo pasiekimo negalima tikėtis nei tarp piliečių, gimusių šioje šalyje. Berašystė greitai auga. Susiektoji karo metu berąšystė turi atidaryti akis ir tiems, kurie dabar stovi už atidarymą Amerikos durų ateivystei. Kongreso bus pareikalauta nulemti ar remti godžius kapitalistus, reikalaujančius pigių darbininkų ar stoti už palaikymą Amerikos tautos."

GRIEBIASI KOOPERACIJOS

ST. PAUL, Minn. — Minnesotos fermeriai, kad patogiau ir už geresnės kainas pardavus savo produktus sutarė kooperatyvių būdu rinkti ir parduoti. Marketoja į New Yorką žiemais vagonais. Už kiaušinių tu-žiną gauna keturiais centais daugiau, negu ant vietos.

LENIN PASVEIKO.

MASKVA. — Lenino sutipa-ralizuotoji koja pagijo. Jau jis galis po truputį vaikščioti. Domsis viešais reikalais ir daktarai sunkiai sulaukia nuo persidirbimo.

DAUGIAU UZDEREJO.

WASHINGTON. — Pagal gautų žinių Argentinoje kviečių šiemet užderėjo 60 milijonų bushelių daugiau, negu pernai.

NEDARBAS.

RYMAS. — Pasistinis prezidentas Mussolini turi daug rūpesčių su nedarbu. Nuo bedarbių aprūpinimo priglū jo likimas. Nedarbo klausimas tapo aktus, kad gali kilti maistas.

KASDIEN PO TRIS.

LONDON. — Anglijos vidutiniskai imant kasyklose žvėno tris žuones dienoj.

GAISRAS.

FRANKFORD, Ind. — Nežinia, iš ko kilds gaisras suaukiki-je O. O. McLandano pieminin-parlamentą ir ji bus kandidatė.

Rietenos ir kraujo praliejimas Vokietijoje

EINA VARŽYTINĖS.

COBLENZ. — Pareinio "respublikoje" ištiko smarkios tarysės dėl paskelbimo atsisakymo nuo Vokietijos. Daug yra nepatvirtinamų atsisakymų, to gali kilti kraujo praliejimas.

RIAUSĖS.

BERLIN. — Hamburgo miestu buvo kilę riausės, kur krito septyni poliemonai ir sužeista 14 ir sužeista 103.

AMERIKOS VOKIEČIAI SUJUDO.

NEW YORK. — Čia įvyko Amerikos vokiečių seimas. Delegatų atsimė draugijos iš 32 miestų. Delegatų buvo apie 5,000. Kalbėtojai aiškino kad Amerikos vokiečiai turi eiti Vokietijai talkon, kol dar nevelu. Sakė, kad Amerikos vokiečiai turi duoti Berlio valdžiai finansinę paramą kad valdžia galėtų sulaukyti Vokietijos susiskaldymą ir kad galėtų kovoti prieš francūzų okupaciją.

PRIE HARDINGO KAPO

MARION, Ohio. — Lloyd George, Anglijos karo laikų premieras, atvyko pagerbti atmintį mirusio prezidento Hardingo. Naktį jo karsu uždėjo vaingą. Ant jo karsu uždėjo vaingą Hardingienę.

NUSINUODIJO.

LYNN, Mass. — Francis Williamson mirė užgėres nuodingo mumsaino, pati, kuri teigė, kad ragavo nuodu, kovojau su mirtimi.

NUSIBODO GYVENTI.

LYNN, Mass. — Miesto ligoninėje Alice Pierce, ligonė, jau pradėjo antrą bado savaitę. Sakė, kad nusibodo gyventi ir bado davimu nori baigti savo dienas.

PRIMINS APYE SKOLAS.

WASHINGTON. — Netolimoje ateityje Suvalstijų vyriausybė pasius Europos valstyboms prisiimti apie skolas. Dabar tik Anglija temoka skolas Amerikai. Didžiausia Amerikos skolainė yra Francija, kuri begaloduodama Lenkiją, čekų, slovakų, Rumuniją išleido apie bilijoną dolerių, o Amerikai nei nuosilūgių nei cen-žo nemokėjo.

NAUJA PARTIJA.

DETROIT, Mich. — Henry Fordo prieteliai sumanė steigti naują Fordo partiją.

ATSISVEIKINO.

LONDON. — Amerikos ambasadorius Harvey atsisveikino su diplomatų šeimyna. Jam buvo surengtas bankietas, kur dalyvavo didžiųjų tautų ambasadoriai, Anglijos premieras ir kiti augšti svečiai. Ambasadorius Harvey pareiškė, kad Amerika padėjo alijantams laimėti karą ir norėjo padėti Europai atsistiegti, bet prie to ji nebuvo prileista. Amerika atsisakius nuo visokios kontribucijos nuo Vokietijos ir norėjus prisidėti prie nusprendimo kiek Vokietijai išgales kontribucijos mokėti. Prie to nebuvo prileista. Be kito ko pasakė, kad bilijonai pinigų Amerikos paskolintų eina palaikyti armijai didesnei, negu bile kada kur buvo. Žinoma čia buvo vilyčia, paleista į Francijos ir Francijos (2) ambasadorius, buvęs bankietas pasijuto, kaip ant žarijų.

FRANCIJOS KEBLUMAS.

NEW YORK. — Francija laimėjo Vokietijos Ruhr, laimėjo visose diplomatinėse kovose. Tačiau tas laimėjimas ne ką tegelios, jei nebus galima pataisyti finansų. Francija neišsiverčia, nuolatai turi skolintis. O mokesčiai jau tokie dideli, kad jų kelti negalima. Jei sumanyti kelti mokesčius, tai il-gai valdžia neužsilaikytų.

Po šorinių laimėjimų Francijos valdžia turi pažvelgti į naminius reikalus. Francijoje veikia trys krypsniai — militaristų, kurie nieko kito nenori, kaip Vokietijos suskaldymą ir Pareinio pagrobimą; antra jėga, tai kapitalistai, kurie nieko negėdžia, kaip tik nutraukimo nuo Vokietijos Ruhr krašto. Tada Francijos kapitalistai užgyvuoti. Trečia jėga yra Francijos sodiečiai, kurie nepaiso apie Vokietijos suskaldymą ir jos žemių pagrobimą. Jie tik nori, kad Vokietija mokėtų kontribuciją, kad jų mokesčiai ne kiltų, o būtų sumažinti. Tiesiog valdžia rėmė kapitalistų ir militaristų jėgas. Savo keliu eidama Francija pasmaugė Vokietiją, tačiau vokiečius prie to privedė, kad ji juos dabar gauti kontribucijos. Ji ateinančiais metais įvyks rinkimai. Todel vokiečiai ir indonios iutynės, Viena pusė bus kapitalistai ir militaristai, o kitos sodiečiai. Dabarine Francijos kapitalistų ir militaristų valdžia sodiečiams netiko.

Berline žuonės rengiasi prie žiemos. Berka visokius pagalius, genėja medžius ir visokius būdais renka kūrą.

L. D. K. S.

MONTELLO, MASS.

Spalio 14 d. L. D. K. S. pirmininkas kalbėjo Montello katalikų draugijoms apie kultūrinius tautos reikalus. Žmonių prisirinko apie 200. Po prakalbos klausytojai sudėjo "D-ko" gerinimo fondą \$17.00.

Aukavo: P. Abracinskas \$5., J. Jackelevičius \$2.00, T. Kubilius \$2.00. Po \$1.00 aukavo: Adelė Jančauskienė, O. Kašaitė, Julius Baronas, J. Daugelevičius; po 50c. davė: A. Norkus ir Janulionis.

CAMBRIDGE, MASS.

Spalio 21 d. L. D. K. S. 8 kuopa surengė prakalbą ir pakvietė kalbėti L. D. K. S. pirmininką. Kaip Montello, taip Cambridge'o L. D. K. S. kuopa labai daug yra padarę bendram organizacijos labui. Dabar irgi:

Aleksandras Vičiūnas perdevė į L. D. K. S. šėrus \$150.00 bonų;

A. Vaisauskas perdevė į L. D. K. S. šėrus \$100.00 bonų;

V. Sirka perdevė į L. D. K. S. šėrus \$25.00 bonų.

Viso bonų į šėrus pervesta už \$275.00. Be to, p. Norbutas žada pervesti į šėrus savo \$500.00 bonų.

Naujų šėrų nupirko ir įmonejo Vaisauskas už \$5.00, o Juozas Smilgis pasidėjo į pomanyti kelti mokesčius, tai il-gai valdžia neužsilaikytų.

Organai gerinti aukoję po \$1.00: Pr. Jankauskas, A. Vincius, V. Giedrimas, P. Juškaitis, J. Vincius, V. Sirka, Norbutas, K. Bingelis, Pr. Mankus ir J. Smilgis. Kartu

ŽINIOS IS LIETUVOS.

SAKIAI. Viena s. m. rugsės mėnesio dieną anksti rytą, šakiuose nėra patogios vietos, sulūžinti iškasti, bet kadangi miestai yra gana žemoj vietoj, gatvės — naupiena. Gatvės turi būti netauomet nevalytos, o žmonės nuo senovės pripratę purvą minti. Miesto centras kiek švaresnis. Bet tas tik Apveizdos dėka, mat yra kiek pakilęs vietoj. Prekyvietė te galina tik briste parhristi-čia geriausai prie aplinkybių yra pristatke žydai, jie turi il-gus batūs.

Taip pat stebina mane rinkos kaupie besiovinai ilgusiu eile žmonių, ypač moters. Jei-gu būdai girdėjus apie badi-tamie traukė, manyčiau, kad duoną dalija, kaip Rusijoje, bet pasirodė, kad tie žmoniai gauda del paprastųjų dalykų, ten buvo skilęs ir žuonės su-indais iš eilės lino prie vandens. Mat šakių mieste yra tik vienas šulinys, ir tas ilgai bū-

su smulkiais aukomis pasigal-rė \$15.23.

Montello ir Cambridge'o vi-siems aukotojams L. D. K. S. Centro Valdyba taria nuoširdų, didelį ačiū!

IS CENTRO RASTINĖS

L. D. K. S. Centro valdyba, savo mėnesiniame susirinkime, spal. 23, yra nutarusi skelbti nuo Lapkričio 1 d. iki Kaledu, uarių prie L. D. K. S. privašymo, "Darbininko" ir spaudos platinimo vaju. Gerbiamos L. D. K. S. kuopų valdybos yra prašomos prie to rengties.

Būtų pageidaujama, kad kiekviena kuopa, savo susirinkimuose, išrinktų tam tikrus komitetus, kurių priedermė būtų aplankyti visus lietuvių jų namuose ir stengtis jiems užrašyti "Darbininką" nors trims mėnesiams. Kurie nėra dar skaitytojai, tai tiems galima užrašyti laikraštį "Darbininką" už vieną dolerį trims mėnesiams. (ti kurie užrašys metams, tie galės gauti iš Centro tam tikras dovanas knygomis, ar kitais dailtais.

Taigi kuopų valdybos turėtų tuojau pasirūpinti sau tikin žmonių, kurie su noru tame laike apsimintų padirbėti. Taip-gi, jeigu kuri kuopa neturėtų prirašymui "Darb." prenumeratorių kvitų ar knygų, tai tuojau lais kreiptisi Centran. iš kur bus tuojau pasiūsta atsakantis skaitlius "amūnijos."

Taigi ir darba!

J. Tumasonis,
C. Rast.

ves sugedęs, tik nesenai val-džia pataisiusi. Atrodytu, kad šakiuose nėra patogios vietos, sulūžinti iškasti, bet kadangi miestai yra gana žemoj vietoj, ir turi virš 2000 gyventojų, verčia manyti, kad čia — kal-tų, kam tas turi rūpėti. Juokingas dalykas yra su miesto pirtimi. Pernai kaž kas privačia malone paskyrė mies-to valdybai pirtinai statyti ne-mažą sumą pinigų. Miesto Val-dyba pastatė keturias murines sienas ir pasakė: Kad žmonės jas vadintų pirtimi, taip ir da-bur tobestovi. Keturių sienos laukė, o projektas archive.

VILKAVISKIS. Peroltas metalai, šveičiant Amerikos pripažintą Lietavos de juve-pur, nerakia, išvaizdos — žuo-gas inteligentus.

LAISVOS paminklo statymo darbus, bus iškilmingas to paminklo pašventinimas.

Nusišovė. SKUDODAS. Už 4 kiln. nuo Skuodas ant Latvijos sienos (Latvijos pusėje), rado nusišovę žmogų. Pasakoja, jog tą asmenį matė anksti rytą bei-mant iš Skuodo stoties Latvijos pusėn. 1-2 kelių valandų rado jį nusišovusį iš revolve-ro. Dokumentų prie jo, be sieminių kalendoriaus dviejų la-pų, nerakia. Išvaizdos — žuo-gas inteligentus.

SHARON, Pa. — Plieno lie-jekloj pasilogo įstriprus plie-nas ir jame sutirpo keturi dar-bininkai.

KATALIKŲ PASAULIS

JEZUITŲ UNIVERSITAS.

Milwaukee, Wisc. Marquet-te universitetas, jezuitų vedamas, dabar turi didžiausią Amerikoje dantisterijos laboratoriją, kurioj vienu laiku gali praktikuoti net 152 praktikančių. Beturčiai ir vaikai gali čia ateiti ir gauti dantų gydymą dovanai.

KATALIKAI LATVIJOJ.

Romon atvyko latvių vyskupas Springavičius iš Rigos ir pranešė Papai, kad Latvijos valdžia teisingai vykina savo sutartį (konkordatą) su šv. Sostu.

Šv. Jokūbo bažnyčia jau perduota katalikams. Ji esanti nukentėjusi nuo holševikų, kai tie buvo užėmę Riga. Tad Šventas Tevas padovanojo 100,000 liru jos remontui. Šv. Jokūbo bažnyčia bus Rigos vyskupo katedra.

JERUZALĖS UNIVERSITAS

Patriarkas Barlassina rengiasi steigti katalikišką universitą Jeruzalėje, Palestinoj. Kol universitetas dar neįrengtas, studentams lėkėjus prasišdės patriarko rūmuose.

St. Pušio ir dar kelių asmenų komitijos uždavinys buvo surasti lėšų, pagaminti projektą ir pastatyti minėtą paminklą. Ji kiek galėdama darbavosi. Dabar paminklas yra statomas. Vieta labai graži — aikštelė prieš buvusią rusų cerkvę, Mariampolės gatvėje. Čia ant plytų pamato uždėti ant viens kito keturi, už viens kitų kiek mažesni šlipuoti granito akmenys. Viršutinis akmuo yra už kitus daug aukštesnis, turis kuoro išvaizdą. Antrojo iš apatios akmens šone įrašyta: "Lietuvos nepriklausomybės atgimimo atminčiai 1918—1923". Ant pat viršaus bus pastatytas geležinis raitelis, kurio laukiamą parvežant iš Karaliaučiaus.

Užbaigus paminklo statymo darbus, bus iškilmingas to paminklo pašventinimas.

Nusišovė.

SKUDODAS. Už 4 kiln. nuo Skuodas ant Latvijos sienos (Latvijos pusėje), rado nusišovę žmogų. Pasakoja, jog tą asmenį matė anksti rytą bei-mant iš Skuodo stoties Latvijos pusėn. 1-2 kelių valandų rado jį nusišovusį iš revolve-ro. Dokumentų prie jo, be sieminių kalendoriaus dviejų la-pų, nerakia. Išvaizdos — žuo-gas inteligentus.

SHARON, Pa. — Plieno lie-jekloj pasilogo įstriprus plie-nas ir jame sutirpo keturi dar-bininkai.

DARBININKAS

(THE WORKER)

Published every TUESDAY, THURSDAY and SATURDAY

SAINT JOSEPH'S LITHUANIAN B. C. ASSOCIATION OF LABOR

Entered as second-class matter Sept. 12, 1915 at the post office at Boston, Mass., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1102, Act of Oct. 3, 1917, authorized on July 12, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:

Yearly \$1.50
 Boston and suburbs \$1.50
 Foreign countries yearly \$5.50

Lietuvos neutralizacija.

Pastarąją "D-ke" numery kalbėjome apie tobulėsi Tautų Sąjungos tipą. I ši išvaizdinamoje Tautų Sąjungoje kiekviena tauta, netgi pati mažiausia, turėtų būti pajaliosvima beveik visų visų išlaikų ginklams ir amūnėms, liuosu noru atsisakę laisvės savo politinės, militinės ir ekonominės nepriklausomybės visos žmonijos naudai. Tai būtų krikščioniškos tarptautinės politikos lig ir idealas. Vienok kartu priminėme, kad prie šio idealo pasaulio galimybės visai neprimena. Nors idealas Tautų Sąjungoje visgiems privertinamas Tarptautiniu Tribunalu ir nesistatome pirmos vietos, bet gi ne užmirštame, kad ne tik idealų kilmės pastangų, diduma žmonijos dar labai laiki šio idealo ir nematome to laiko, kuomet ji prie jo prisitars.

Jei pasaulinė taika šiandien dar utopija, svajonė, tai gal surastume būdą bent vienos Lietuvos ar abiejai Pabaltijūrio ramybei apsaugoti.

Karų lengviausia išvengia (šiuo metu, jei paties to nori) tik geografiniai izoliuoti, gantės atskirtos šalys. Tokiomis yra Švedija ir Norvegija, kurios jau virš šimtmečio džiugiasi taika, ramiu darbu. Bet pažiūrėkime Europos centre yra viena maža, bet sena republika, kuri patyginamai mažai tėra kariavusi: tai graži kalnuota Šveicarija. Ji išvengdavo karų ne dėl gamtinės izoliacijos, o dėl savo pavyzdingos vidaus tvarkos bei neutralės užsienio politikos.

ŠVEICARIJOS PAVYZDIS LIETUVAI

Mažutė Šveicarija, iš visų keturių pusių galingų valstybių apsupta, vargiai būtų galėjusi nepriklausoma išsilaikyti, jeigu jos tvarka būtų buvusi tokia kaip Rusijoje ar Lenkijoje. Šveicarijos gyvena keturių tautų žmonės: vokietiai (69 proc.), francūzai (21 proc.), italai (7 proc.) ir romanų samojai (2 proc.). Jei bent viena ten gyvenančių tautų būtų skriaudžiama, tai tuoju išimaisytų galingi kaimynai ir išdraskytų Šveicariją bent į tris dalis. Vokiečiai ten būtų volkiojai, francūzai pasidintų francūzais ir Italija — italais. Bet visos šveicarų tautos džiaugiasi savo mažutėje tėvynėje pilniausia laisve, geriausia tvarka. Todėl jos ir nenori skirstytis ir dėtis prie savo kaimynų ir aibiai gina savo berdrę tėvynę nuo visų priešų pasikesinimų.

Be to, Šveicarija yra neutralizuota valstybė. Ji yra pasidėjusi nieko neužpulti, nei vienai valstybei ginklais negelbėti. Už tai visos valstybės garantuoja Šveicarijos neliečiamybę. Todėl Šveicarija nelaido puolatinės kariuomenės ir ginklams mažai pinigų teisiškai, suvartodama juos naudingiems reikalingams. Prieš karą ir Belgija buvo tokią pat padėtį, tik Vokietija vis dar išdėgė jos neutralumą sulaužyti, už ką šiandien ji patiria visą daug kritikos. Taigi neutralizacija ne visomet apgina nepriklausomybę, tik šimtai palengvina ją išlaikyti, karų išvengti. Karo išlaikydami mažindama, neutralizacija daug pinigų sutaupo kultūringesniams tautos reikalingams.

LIETUVAI NEUTRALIZACIJA

Ir gi būtų labai pageidautina ir reikalinga, ale tik tuomet, kai visos Lietuviškos žemės būtų sujungtos vienon nedalomon Lietuvon. Mūsų respublikos neutralizacija dabartinės jos sienose palengvintų karų išvengti, nepriklausomybę išlaikyti, bet apsunkintų Lietuvos žemių susijungimą. Būdamas neutralizuota, Lietuva — jei ir matytų Lenkiją visiškai nusilpusią — negalėtų jos pulti ir Vilniaus atimti. Jei neutralizuota Lietuva savo noru karan įsiveltų, tai prieš ją pakiltų kitos valstybės, neutralizaciją pasirašiusios.

Be to, patios neutralizacijos pasirašymas pats savaime reikštų kad Lietuva jau atsisakė visų pretenzijų ir savo kaimynus, taikiai baigia su jais visus ginčus ir lig visiška atsisakė savo senosios sąstingės karta su 180,000 lietuvių ir virš milijono kitų Lietuvos gyventojų žydų, gudų, rusų ir lenkų.

Kitais gi žvilgsniais Lietuvos neutralizacija būtų puikus dalykas, nelyginant geroms negu karą sutartis su rusais, francūzais ar vokietiais. Galėtume tenkintis šetims ar aštuoniomis kariuomenės tūkstančiais. Kelios dešimtys tūkstančių jaunų vyrų pasiiluosutų ir perėtų į naudingą darbą. Kasmet keli milijonai dolerių susitaupytų ir eity naujų mokyklų statybai, ūkui kelti, gelikeliams tiesti.

IR TARPTAUTINIŲ ŽVILGSNIŲ

Lietuvos neutralizacija būtų palaimos aktas. Tuomi visas žemutinio Nemuno baseinas ir jo žiotys būtų saugėnėje padėty, nes visa Europa būtų suinteresuota šio krašto taika ir neliečiamybe. Tuomi padū visi Lietuvos kaimynai labai sumažintų savo armijų gausumą visais mūsų Respublikos pasieniais. O tai sukeltų nemažą stimulų ekonominiam ir kultūriniam Lietuvos ūgiui. Visu greitumu vytamės kultūringiausias pasaulio tautos ir po kelių dešimtų metų galėtume ir su greitosiomis lenktinuos. Mums tai išrodo labai masinantis dalykas!

Tik, deja, Lietuva ne suvienyta, bet išdraskyta. Jeigu ir atsisakė pas mus didesnis neutralizacijos šalininkų būrelis (ko sunku DABAR tikėtis), tai ši neutralizacija sukiltų nepergalimą pasipriešinimą visų suvienytos Lietuvos šalininkų, o taip gi ir lenkių, kuri tebeavajuoja visą Lietuvą sau pajungti. Tad ne tik keisijos Tautų Sąjungos su Tarptautiniu Tribunalu, bet ir Lietuvos neutralizacijos kelių dešimtų metų bėgyje nesitikiame išvyti. Jei neužligo kalbėsime "D-ke" apie reikalingą tautų karų sutarčių ar ypatingai gėry santykių su kaimynais didžiosiomis valstybėmis, tai darysime tik dėlto, kad nematome galimybių tikrai Tautų Sąjungai įsikurti nei Lietuvos neutralizacijai įkūnyti. Negalėdami prie savo Tautinio Idealo išsilaikyti keliu eiti, turims prie jo artintis nors laukytis zigzagais. Tik neprivalome vietoje stovėti. Vietoje pasilikdami niekur neuveisime ir liksime plėgriųjų kaimynų auka. Energinga ir samoninga tauta neprivalo atsisakoti akiam likimui, o savo ateitį ji turi imti į savas rankas. Maža esame tauta, tad auklėjime didią tautinę valią, kuri mus sulygintų su šio pasaulio viešpatiais.

NEPAPRASTAS NUPIGINIMAS!

ŠVENTAS RAŠTAS NAUJOJO ISTATYMO

Graziais Aparais Tiktai Vienas Doleris

"DARBININKAS"

366 West Broadway St. Boston, Mass.

Don Kichotas

(Tiesinis)

SKYRIUS XXIII

Apie Don Kichoto Metopole.

Don Kichotas ir Sančo atsisivokinę su skersėjais, pasileido gilyn į kalnus. Keliantį Sančo liežuvius tiesiog užejo ir jis norėjo užvesti kalbą. Tačiau atsimindamas užginimą pradėjo pradėti linkę bene Don Kichotas pirmas pradėjo. Tačiau to nesulaukė. Todėl pasidrasinę šitai prabilo:

"Pone Don Kichote, prašau Jūsų Malonybės paliausoti mane nuo savo tarnystės, nes aš noriu grįžti pas pačią ir vaikus. Jei ten mano gyvenimas ir neturtingas, tai aš bent turėsiu liuosybę kalbėti. Man tylieto šitoje kelionėje per tuos kalnus yra būti gėrym palaidoti."

"Aš tave suprantu," tarė Don Kichotas. "Tu nekantrai iki aš nuimsiu embargo nuo tavo liežuviu. Taigi aš tau leidžiu kalbėti."

"Man rodo," tarė Sančo, "kad šis mūsų laimės išėjimas liks nevaizgas. Ir dabar keliantį per tuos kalnus vėl galime sutikti tą patį kardienį, kuris gali užsimanyti pabaigti tą, ką jis pradėjo — tik ne savo pasakojimą, bet tavo galvos suskaldymą, o man šonkaulių sulaužymą."

"Nusiramink Sančo," tarė Don Kichotas, "aš leidžiuos į tuos kalnus ne bepročio ieškoti, bet atlikti tokius darbus, apie kurių garsumas pasakys po visą žemę nuo krašto iki krašto. Šituo savo nuoveikaliu aš užsidėsiu ant savo kuno karžygio atspaudą."

"Ar tariamoji avantiūra pavojinga?" klausė Sančo.

"Ne," atsakė ponas. "Tik nepasisekimas gali įvykti per tavo žioplumą," sutviko Sančo.

"Taip," atsakė Don Kichotas. "Aš tave siunsiu vieną vieton, ir jei tu laiku sugrįši, tai viskas bus gerai. Nuo tada tavo garbė prasidės."

"Tū ka gi ponelis ketina tuose kalnuose daryti?" toiravoši Sančo.

"Aš ketinu išonai," atsakė Don Kichotas, "sukli garsiojo ka"

MARGUMYNAI

WORCESTER, MASS.

PRANEŠIMAS

LIETUVOS SEIMAS.

Rugsejo 28 d. Lietuvos Seimas priėmė antruoju skaitymu "Darbininkų-ordinarininkų įstatymą," kurį svarstant referavo p. K. Ambrozaitis, Darbo Federacijos pirmininkas. Besiginijant labiausia lenkyniavo pažadėjimais Darbo Federacija ir social-demokratai. Tuos ginčus kiek modėravo Ukininkų Sąjungos nariai.

KLAIPĖDOS KLAUSIMAS.

"Literary Digest" spalio 20 d. idėjo straipsnelį "Chronic confusion over Memel" kartu su Klaipėdos krašto žemlapiu. Kaip paprastai, "Literary Digest" cituoja dvi priešingas nuomones. Šiuo kartu Lietuvos pusėje stovi "Manchester Guardian," kurs gana rimtai atpasakoja Klaipėdos pastarųjų metų istoriją ir peikia Ambasadorių Tarybos skybes.

Lenkiškomis akimis į klausimą žiūri Antverpo "Metropole," kurs ir darbar kartoja atpasakius lenkų pasakas apie vokietų ir rusų slapstas sutartis ir karinius prisirengimus. Užmiršus (gal tyčia), kad Lietuva neturi sienos su rusais, "Metropole" kaltina Lietuvą, būk ji "tarnauja tiltu tarp dviejų didžiųjų respublikų: Rusijos ir Vokietijos." Girdi "politinių atžvilgiu, iš įvairių būsenų dalykų tarp Berlio ir Kauno valdžių, negalima nepadarvoti išvados, kad Vokietija oficialiai pasisavino Lietuvą."

Yra mažų visuomenė pranešti kad rugsejo 28-tą spalio (Oct.) įvyks Mot. S. g. sp. prastas vakaras baitynėje spalio 7-ą val. vakare. Bus garsių kalbėtojų, būtent gerb. kun. J. Bakšys, tik ką iš Lietuvos atvykęs, p-ls O. Vasilaitis, baigęs auktus mokslius Šveicarijoje, kun. Urbonavičius iš Bostono, Mass., kun. J. J. Jakaitis ir kt. Bus suloktas labai juokingas veiklas ir dangybė įvairių pamarginimų.

Rangėjos.

"Tai durpūnėlis... Tokio žioplumo, rados, ir "Rzecepospolita" dar nepasiekė. Mažyt, kad to straipsnio vertėjas iš lenkų kalbos francūziskai silpnai temokėjo... Juk kad jau šmeižti ir meluoti, tai nors kiek gudriau.

Kajikarie belgai ir francūzai kaltina Lietuvą, būk ji esanti Vokietijos vergė; pataria mums išsiluosuoti... Bet užmiršta, kad Francijos ir Belgijos dartinės valdžijos ir gi yra vergės, tik vergės ne apsišvietusios (kad ir žiaurūs) vokiečiai, bet tamsaus nuskurusio, utėlių užgraužto lenko, šito patvirkusio rytų piemens, kurs nuolat hotagu švaistosi. Kultūrinis goms Paryžiaus ir Bruselio valdžioms parduoti patvirkusiais lenkiškai piemenė — tai tikrai jau sarmata!... Patarume "Metropole" išsiliosavimui darba pradėti nuo Senos ir Šeldos. Prie Nemuno mės padarvoti išvados ir be lenkiškos pagalbos.

Conn. L. D. S. kuopų apskričiai suvažiavimas įvyks spalio 28 d. Sesijos prasidės 1 val. po pietų. Antano Lietuvių II. Kealikų parapijos salė, Main St., Ansonia, Conn. Pageldaujama ir prašoma ne tik kodaugiusia astovų, bet ir Conn. apskričio inteligentijos, o ypač dviasikijos, nes šis suvažiavimas bus panašus į seim. Stengimės visa katalikų visuomenė sudaryti bendrą frontą, kurio neigalės net joks prietas, o tokiu būdu turėsime gerą ir stiprų ginklą. Tuo ginklu mes kiekvienoje progose stosis ginklu darbininkų teises ir savo tikėjimą. Mūs laikraštis "Darbininkas" nuo pereinio seimo daug pagerintas, kuris yra mūsų silpnai temokėjo... Juk kad šis darbininkų ir visos katalikų išsivjos užtarėjas. Tad melkū visus inteligentus kaip svetieškus telp ir dviasikius i D. S. Conn. apskričio suvažiavimą.

V. Bylinas, pirminkas, 298 Gregory Stree, Bridgeport, Conn.

Greenlandijos valakų krantų per metus pasivaro į jūrą 20 jardy, šoko pulk. P. Jensen, Danijos mokslavysis.

Madagaskaro saloj sarančiai kėpani puoduose, paskui šutinapi tankuose ir valgoni su cibuliais ir ryžiais.

Galvastone, Texas, 190 per didį potvinių prigėrė 7,000 žmonių ir nuostolių padaryta už \$30,000,000.

Kaip ir jis aš vaidinsiu nusiminusi, intuzūsi išimylėtoja."

Taip jie besiekiant, jiedu pasiekė prie augšto kalno, kurs skyrium nuo kitų stovėjo. Jis kyšojo augščiausia už visus. Netoliese čiauro vaikus upelis per žaliuojančias pievas. Visokios spalvos gėlės, visokie medžiai puosė visą apylinkę. Tai šitoje vietoje Don Kichotas ryšosi atlikti metavonę ir didžiū balsu surikp:

"Šitąją vietą, o dangaus galybės, aš apsi-renku apraudojimui savo nelaimės, kurį mane ištiko. Šitąją vietą aš aprasosi savo gailiomis asaromis. Šitą tylią vietą pripildysiu aš savo amaukivimais ir dejonėmis, nuo kurių medžių lapai kavinomis. O dvasios, kurios čionai gyvenate, atgrežkite ausis į mano dejavimus ir širdperšos atpasakojimus. O mano Dulcinėja Tabosiete, tu mano šviesa tamsoje, palengvintoja mano kančių, žvaigždė mano kelionėse, mano laiminių planeta, prašau tavęs, atsižvelgi į mano padėti, kurion atsidūriau be tavęs būdamas."

Tą pasakęs jis nušoko nuo Rozinanto ir perstrėmus delnia užgaudamas tarė: "O žirge, žirgeli mano, drauge mano laimii ir nelaimii. Tau duoda laisvę tas, kurs jos sau neturiu."

Sančo visas šifas savo pono ceremonijas matydamas sumišęs stovėjo. Prisiartinęs tarė greičiau ji pasistūti ten, kur žadėjo.

"Palauk Sančo," tarė Don Kichotas. "Aš dar turiu mudraskyti nuo savęs drabužius, išmėtyti į visas puses ginklus ir trenkti savo galvą į uolus."

"Del meilės Dievo," sušuko Sančo, "mušdamas galvą uolon saugokis, kad į aštrią briauną nepataikintum. Juk gali taip galvą padaryti netik savo metavonės, bet ir savo gyvybei."

"Ačiū tau Sančo," atsakė ponas, "už gerą veltijimą. Tačiau tu turi žinoti, kad mano metavonė ne trūšias apeigų atlikimas, ne buirtai, o tikras darbas. Jei kitaip elgiaus, tai lauzyčiau karžygerstės taisyklės. Tačiau nuo sunkiųjų ceremonijų esu paliausotas dėlto, kad netekova balzama."

"O fe, neimėk man tą prakeiktą balzamą," suriko Sančo. "Kaip tik man priminti, tai tuoju mano širdis prksta, taso ventri ir viduriai nori išsiversti."

Don Kichotas turėjo omenėje siūsti Sančo Panzą pas Dulcinėją su pranešimu. Tačiau nežinojo ar žodžiu viską Sančiui pasakoti ar rašyti. Pasiryzo rašyti. Bet ant ko? Popierios nebuvo. Jan Don Kichotas buvo beplenuojas senos

vės būdu surašyti ant medžių lapų ir ant beržų lupnies. Bet čia pagalbėjo Sančo sąkydymas, kad popierios esą pamisėlio Kordenijaus ryšyje, rastame ant kelio.

Gi jisai parašė štai ką:

"Augščiausioji ir garbingiausioji poni, — Tasai, kuris kenčia širdies skausną dėl atskyrimo nuo Tamstos, kuris širdi turi melles vilyčios perversmą, o saldžiausioji Dulcinėja Tobosiete, sveikina Tamstą, velydamas daug sveikatos kurios pats sau neturi. Jei Tamstos grazybei aš nepritinku, jei aš neprilygstu Tamstos vertybei ir jei Tamstos panieka mane persekioja, tai aš uors užgrudintu kanciois, tačiau sunkiai pernešiu tą smūgį, kurs bus netik skaudus, bet ir amžinas. Mano gerasis skydininkas Sančo apsaakys Tamstai, o nedėkingoji gražuole ir mylimoji neprietelka, kokion padėtin aš del Tamstos atsidūriau. Jei bus Tamstos malonė mane išvaduoti, tai aš esu Tamstos: jei ne, tai daryk, kaip tinka, nes savo mirtimi aš kartu patenkinsiu Tamstas ketiasirdystę ir nutildysiu savo skausmus. — 181 mirties Tamstos

"Nusimines Karą gyris."

Po to Don Kichotas perskaitė tą, ką parašė. Sančo išklausęs sušuko: "Kaip Jūsų Malonybė gražiai išreiški viską, ką tik panopi. Tamsta esi nelyginant kipsas, nes nėra dalyko, kurio sveikšas nežinau."

Don Kichotas pridėjo šiuos žodžius: "Profesija, kurion aš išstojau, reikalauja viską žinoti."

Tada Sančo Panzą paprašė savo pono parašyti savo spimininkui keletą žodžių apie išdavimą jam žadėtų trijų asilų. Ką Don Kichotas ir padarė.

Oia ponas ir tarnas pradėjo atsisveikinti. Tas nebuvo be asarų iš abiejų pusių. Don Kichotas graudeno savo skydininką netrukuti sugrįžti. Kad nepaklysti sugrįžtant, tai Don Kichotas liepė Sančiui turėti glėbį medžių šakų ir jų mėtyti iki pat vieškelio. Sančo susitvarkęs pagal pono nurodymo sėdo ant Rozinanto. Pajojęs galutka atsigrįžo pažiūrėti, ką jo ponas darė. O tas štai ką padarė: Nudrėkęs nuo savės drabužius, jisai šoko porą sykių į orą. Po to kreblė sykių kili vėrtė. Po to Sančo pasuko atgal Rozinanta, pilnai patinęs savo pono sumišimui.

Išnykus Sančiui iš akių Don Kichotas atsigrįdo ant kalvos ir paskendo mintyse. (Bus daugiau)

